

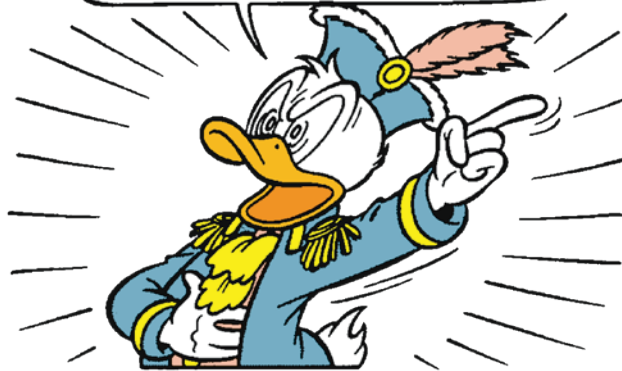
SUKELLUS HISTORIAN PYÖRTEISIIN

ANKALLISAKATEMIA

I

TEHTÄVÄPAKETTI 2/6

Minä, kenraali Aku Ankka, korjasin
historian kulun!

Opettajalle ohjeeksi:

Yhden osion tekemiseen ja tarkastamiseen voi varata ainakin yhden oppitunnin.

Tasolla I tehtävässä 2 on tehtävänä järjestää keksinnöt vanhimmasta uusimpaan.

Opettaja lukee oppilaille vihjeet, jotka kuuluvat näin:

- ◆ Vanhin keksintö oli käytössä jo vuonna 100 Rooman räätäleillä ja partureilla.
- ◆ Toiseksi vanhimman keksinnön avulla voi puhua ihmiselle, joka ei ole samassa huoneessa. Se keksittiin 1850-luvulla.
- ◆ Kolmanneksi vanhin laite lensi ensimmäisen kerran vuonna 1903. Wrightin veljesten keksinnössä oli kaksitasoiset siivet.
- ◆ Toiseksi uusimman laitteen avulla voi säilyttää ruokaa pitkän aikaa. Sen kehitti Fred W. Wolf Yhdysvalloista.
- ◆ Uusin laite keksittiin Englannissa 1920-luvulla. Sen avulla voi seurata erilaisia ohjelmia, esimerkiksi uutisia.

Tasolla III luettava tarina *Kadonneen kirjaston vartijat* on 28 sivua pitkä, joten sen lukemiseen kannattaa varata reilusti aikaa.

Toiminnalliset tehtävät on merkitty Liikkeelle!-logolla.

Niiden toteuttaminen vie enemmän aikaa ja voi vaatia esimerkiksi tiedonhakuja tai suunnittelua.

Liikkeelle!

AKU ANKKA

untuvikko- tehtävät

(TASO I)

Lue tarina Mummo Ankasta ja tee tehtävät 1–3.

https://lataamo.akuankka.fi/lue/ff325bcd902fd50f112888329d981f?utm_source=lataamo_web&utm_medium=referral&utm_campaign=none&

Kurkista keksintöjen maailmaan

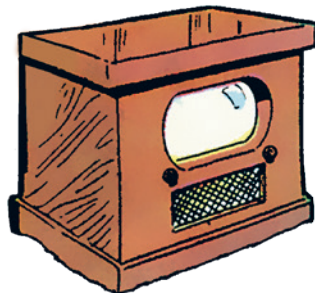
a) Mummo ja Hansu eivät tunne meille tuttuja keksintöjä. Yhdistä keksintö sekä Mummon ja Hansun sille keksimä käyttötapa.

- ◆ lattialamppu
- ◆ pakastin
- ◆ näkøradio eli televisio
- ◆ kylpyamme
- ◆ puulaatikko
- ◆ tipujen keinoemo eli hautomo
- ◆ hevosten juoma-astia
- ◆ lintujen kylpyamme

b) Tarina on yli 60 vuotta vanha. Sen takia jotkin siinä esitetyt asiat ovat meistä vanhanaikaisia. Piirrä laatikoihin kuva nykyaikaisista laitteista.

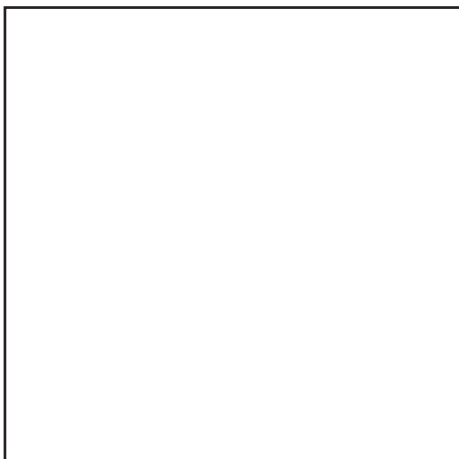
kirje

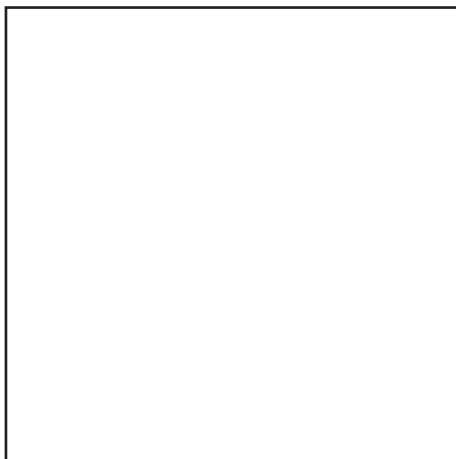
näkøradio eli vanha
kuvaputkitelevisio

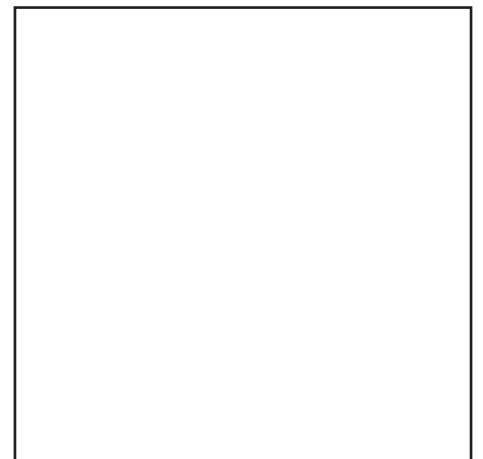
öljylamppu

tietokone ja sähköposti

taulutelevisio

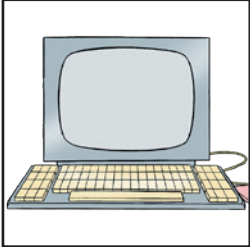

taskulamppu

c) Tarinan ilmestymisen jälkeen on tehty rutkasti uusia keksintöjä. Mihin Mummo ja Hansu saattaisivat käyttää seuraavia keksintöjä? Keksi itse ja kirjoita riville.

Kännykkää he käyttäisivät

Tietokonetta he käyttäisivät

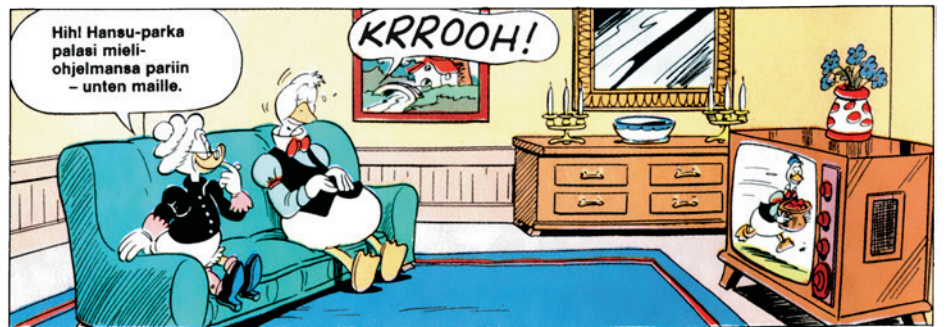
Kahvinkeitintä he käyttäisivät

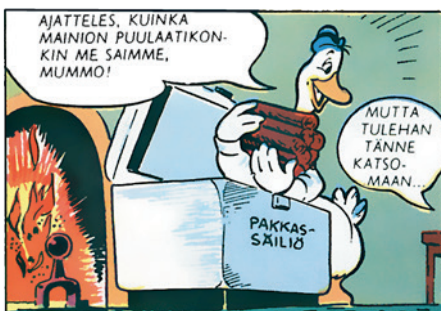
2

Ratkaise vempelien keksimisjärjestys

Uusia keksintöjä tehdään jatkuvasti. Numeroi seuraavat keksinnöt vanhimmasta uusimpaan opettajan lukemien vihjeiden perusteella. 1 on vanhin laite, 5 uusin.

3

Kurkista tulevaisuuden vekottimiin

a) Keksi kuvien keksinnöille nimi ja kuvaile, mitä laitteella tehdään.

Esim:

jääkaappi. Jääkaapissa ruoka säilyy viileänä.

Nimi:

Nimi:

Nimi:

Nimi:

b) Nyt on sinun vuorosi. Kuvittele, että eletään vuotta 2054. Piirrä oheiseen laatikkoon jokin tulevaisuuden laite. Keksi laitteelle nimi ja käyttötarkoitus. Kirjoita viivoille.

NUORISOTASO

(TASO II)

Lue tarina *Aku Ankka ja oraakkeli* ja tee tehtävät 1 ja 2.
https://lataamo.akuankka.fi/lue/0d7c8a540624a75bead6676ee7500ae8?ref=search&utm_source=lataamo_web&utm_medium=referral&utm_campaign=none&

Anna antiikin tietojesi loistaa

Etsi tarinasta vastaukset seuraaviin kysymyksiin.
Ympyröi oikea vastaus.

a) Tarinan alussa Aku puhuu antiikin kreikkalaisten kehittämästä tapahtumasta. Mikä se on nimeltään?

euroviisut

olympialaiset

pihatalkoot

b) Mitä tapahtumassa tehdään?

Nakellaan niskoja.

Pasteerataan estradilla mitalit kaulassa.

Kilvoitellaan eri lajeissa.

c) Aku ja Roope lähtevät tarinassa Kreikkaan hakemaan apua oraakkelilta. Mitä oraakkeli tekee?

Antaa viisaita neuvoja niin nykyhetkeen kuin tulevaan.

Pykää patsaita piskuisille saarille.

Majailee luolissa ja sanoo sanan kerran sataan vuoteen.

d) Minkä nimisellä saarella oraakkeli asuu?

Pergamentti

Pythagoras

Pergamemnon

Kysy ohjetta oraakkelilta

a) Pohtikaa parin kanssa, mitä haluaisitte tietää, jos tapaisitte kreikkalaisen oraakkelin. Keksikää oraakkelille kolme kysymystä, joihin voi vastata kyllä tai ei.

1. _____

2. _____

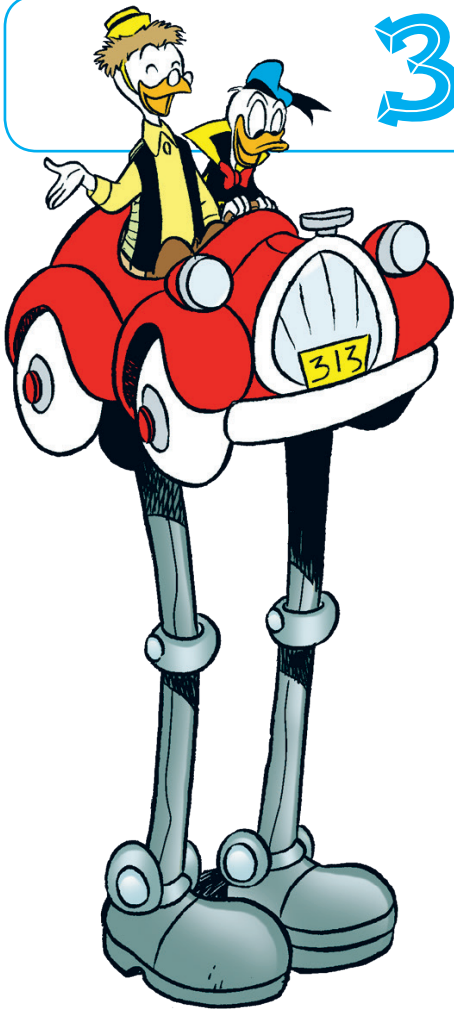
3. _____

b) Esittäkää kysymyksenne pienenä näytelmänä koko ryhmälle. Keksikää kysymyksiinne vastaukset. Esittäkää myös, mitä kysymysten ja vastausten jälkeen tapahtuu. Onko kysyjä esimerkiksi tyytyväinen vastauksiin?

Lue tarina *Ruuhka huipussa* ja tee tehtävä 3.

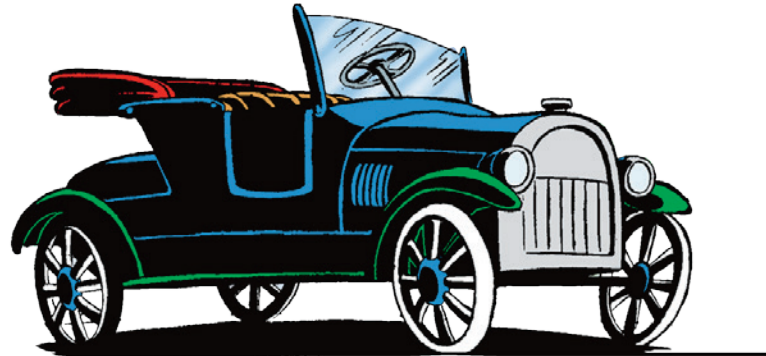
https://lataamo.akuankka.fi/lue/11abf34dcd5700f5fe92bd621023135c?ref=search&utm_source=lataamo_web&utm_medium=referral&utm_campaign=none&

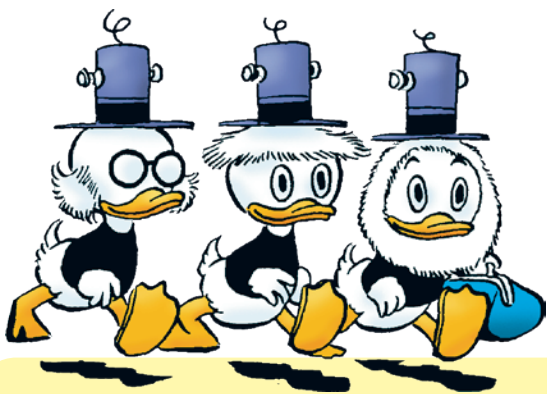
3

Mieti, millaisilla menopeleillä tulevaisuudessa kurvaillaan

a) Autot helpottavat ihmisten liikkumista, mutta ne myös saastuttavat ja aiheuttavat ruuhkia. Listaa tapoja, joilla ihmiset liikkuvat ennen autojen yleistymistä. (Tavat ovat käytössä edelleen.)

b) Miten ihmiset siirtyvät tulevaisuudessa paikasta toiseen? Piirrä oheiseen ruutuun itse keksimäsi tulevaisuuden liikenneväline. Kuvaaile viivoille sen toimintaa: kuinka monta matkustajaa välineeseen mahtuu, miten se liikkuu, missä se liikkuu, kuinka nopeasti ja niin edelleen.

HARMAA- HAPSET

(TASO III)

Lue tarina *Kadonneen kirjaston vartijat* ja tee tehtävät 1–3.

https://lataamo.akuankka.fi/lue/5831fe566ff17a8bfa3f0aab79458280?ref=-search&utm_source=lataamo_web&utm_medium=referral&utm_campaign=none&

1

Etsi tiedonsäilöjät

Tietoa voi säilöä monin eri tavoin. Sanasokkelosta löytyy kahdeksan erilaista tarinassa mainittua tiedon esitys- ja säilöntätapaa (kirja, kartta, televisio, papyruskäärö, sanomalehti, seinäjuliste, kaiverrus, pergamentti). Etsi sanat. Ne on kirjoitettu vasemmalta oikealle tai ylhäältä alas.

O I K M U O T T S O I T S U H
H S A N O M A L E H T I S K O
I L I S K A R T I O R T O P Ä
K I V I I H U N N K A R T I A
A H E T R G O K Ä Ö L K U R T
R Y R Y J U T U J A A M U T T
T U R P A P Y R U S K Ä Ä R Ö
T I U K U S T E L E V I S I O
A D S A L U S S I R J A I N T
M A H S K I L A S U O M A K O
P E R G A M E N T T I K U U L
V A A H T O I S E R H E S T Y

2

Sijoita kirjan vaiheet aikajalalle

Kirja ei esineenä syntynyt itsestään tai yhtäkkiä, vaan sen kehittyminen vei useita vuosisatoja. Sijoita aikajalalle oikeaan järjestykseen kirjan kehitykseen liittyvät virstanpylväät. Käytä apuna tietoja kertomuksesta *Kadonneen kirjaston tarinat*.

papyrus

paperi

sähkökirja

käsin kopioitu kirja

pergamentti

painettu kirja

vuosi 3000 eaa

vuosi 2000

oli käytössä
Egyptissä 3000
eaa. – 1000 jaa.

oli
kirjoitusalausta
300-luvulta
lähtien.

tuli Eurooppaan
Kiinasta
1100-luvun
jälkeen.

oli yleisin
kirja aina
1400-luvulle
asti.

syntyi, kun
Johannes
Gutenberg
teki suuren
keksinnön
vuonna 1436.

tuli käyttöön
2000-luvulla.

3

Tutustu historian henkilöihin.

Kadonneen kirjaston vartijat -tarinassa mainitaan useita todellisia historian hahmoja. Etsi tarinasta neljä tällaista henkilöä ja selvitä, mistä heidät tunnetaan. Käytä apuna eri tietolähteitä. Kirjoita vastaukset viivoille.

Henkilö:

Mistä tunnetaan:

Henkilö:

Mistä tunnetaan:

Henkilö:

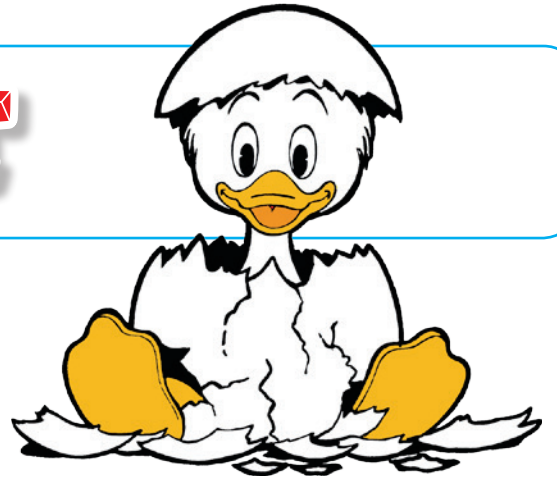
Mistä tunnetaan:

Henkilö:

Mistä tunnetaan:

VASTAUKSET

Untuvikkotehtävät (TASO I)

Tehtävä 1a:

lattialamppu – lintujen kylpyamme

pakastin – puulaatikko

näköradio – tipujen keinoemo

kylpyamme – hevosten juoma-astia

Tehtävä 2:

lentokone 3, televisio 5, pakastin 4, sakset 1, puhelin 2

Nuorisotaso (TASO II)

Tehtävä 1:

a = olympialaiset

b = Kilvoitellaan eri lajeissa.

c = Antaa viisaita neuvoja niin nykyhetkeen kuin tulevaan.

d = Pergamemnon

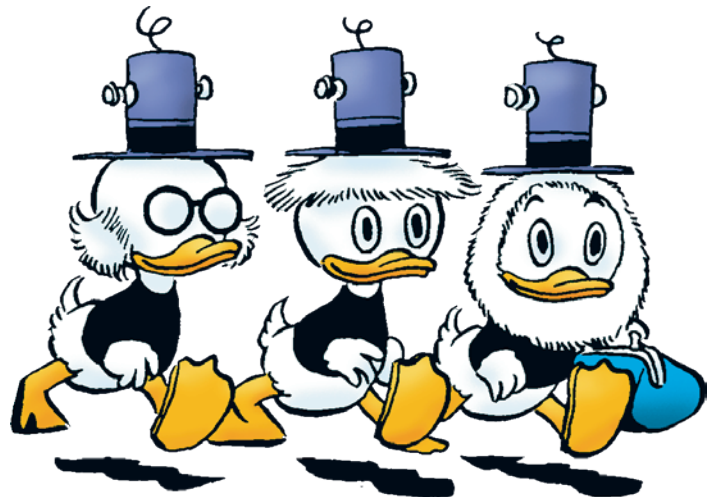
Tehtävä 3a:

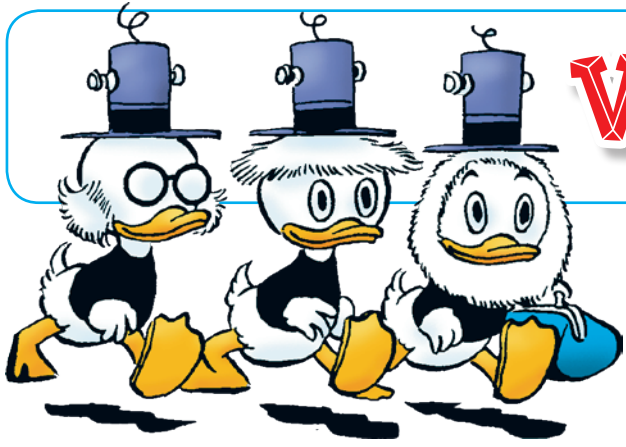
Esimerkiksi joitain seuraavista: kävellen, pyörällä, ratsain, kärryillä, reellä, laivalla, junalla, suksilla, veneellä

Harmaahapset (TASO III)

Tehtävä 1:

O I K M U O T T S O I T S U H
H S A N G M A L I N T I S K O
I L I S K A R T I O R T O P Ä
K I V I H U N N K A R T I A
A H E T R G O K Ä Ö L K U R T
R Y R Y J U T U J A A M U T T
T U R P A P Y R Y S K Ä Ä R Ö
T I U K U S T E L E V I S I O
A D S A L U S S I R J A I N T
M A H S K I L A S U O M A K O
P E R G A M E N T I K U U L
V A A H T O I S E R H E S T Y

VASTAUKSET

Harmaahapset (TASO III)

Tehtävä 2: Papyrus, pergamentti, paperi, käsin kopioitu kirja, painettu kirja, sähkökirja.

Tehtävä 3: Kadonneen kirjaston vartijoissa mainitaan seuraavat todelliset historian hahmot.

- ◆ Aristofanes, antiikin kreikkalainen komediakirjailija
- ◆ Sofokles, antiikin kreikkalainen näytelmäkirjailija
- ◆ Aristarkhos, antiikin kreikkalainen tähtitieteilijä
- ◆ Plotemaios, kreikkalainen matemaatikko, tähtitieteilijä, maantieteilijä ja astrologi
- ◆ Aleksanteri Suuri, Makedonian kuningas ja sotapäällikkö
- ◆ Kleopatra, Egyptin kuningatar
- ◆ Julius Caesar, Antiikin Rooman ensimmäinen keisari
- ◆ Leonardo da Vinci, ”renessanssi-ihminen”, italialainen tieteilijä, matemaatikko, insinööri, keksijä, anatomi, taidemaalari, kuvanveistäjä, arkkitehti, kasvitieteilijä, muusikko ja kirjailija
- ◆ Michelangelo, italialainen renessanssitaiteen yleisnero – kuvanveistäjä, taidemaalari, arkkitehti ja runoilija
- ◆ Kublai-kaani, Mongolivaltakunnan viides suurkaani ja Kiinan ensimmäinen keisari
- ◆ Marco Polo, venetsialainen kauppias ja tutkimusmatkailija
- ◆ Johannes Gutenberg, saksalainen kirjapainokoneen keksijä
- ◆ Lorenzo de’Medici, italialainen valtiomies ja tunnettu taiteen tukija
- ◆ Kristoffer Kolumbus, genovalainen tutkimusmatkailija
- ◆ Kuningas Ferdinand, Aragonian kuningas
- ◆ Francisco Pizarro, espanjalainen konkistadori, inkavaltakunnan valloittaja ja Liman kaupungin perustaja
- ◆ Francis Drake, englantilainen laivakaappari, merenkävijä ja merisankari, joka lyötiin ritariksi
- ◆ Kuningatar Elisabeth I, Tudor-sukuinen Englannin ja Irlannin kuningatar 44 vuoden ajan 1500-luvun loppupuolella